

Lehdistömateriaali 8.10.2008

Tuoreen tutkimuksen mukaan

**Keski-ikäistä vanhuus pelottaa,
seniorit kokevat elävänsä hyvää elämää**

Kaksi kolmasosaa maamme ikäihmisistä kokee, että ei saa arvoistaan kohtelua nyky-Suomessa. Kuitenkin tyytyväisyys omaan elämään on luultua suurempaa.

Leiraksen teettämän tuoreen tutkimuksen vastaajista jopa kaksi kolmasosaa on sitä mieltä, että ikäihmiset eivät saa arvoistaan kohtelua nyky-Suomessa. Yksinäisyyttä kokee ikäihmisistä noin joka neljäs. Kuitenkin ikäihmistemme yleinen tyytyväisyys omaan elämäänsä on odotettua suurempaa. Tämä käy ilmi Taloustutkimuksen heinäkuussa 2008 tekemässä ikäihmisten onnellisuutta käsittelevästä tutkimuksesta.*

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ikäihmisten ja keski-ikäisten näkemyksiä siitä, mitä he arvostavat omassa elämässään ja mitä kuuluu niin sanottuun hyvään elämään. Tutkimuksessa selvitettiin muun muassa vastaajien tyytyväisyyttä elämän eri osa-alueisiin, sosiaalisia suhteita, arvostuksia sekä hyvän elämän kriteereitä. Tutkimuksen kohderyhmän muodostaa Suomessa asuva 35–55-vuotias (= keski-ikäiset) ja 65-vuotias ja sitä vanhempi (= seniorit) väestö Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Ikäihmiset luultua tyytyväisempiä

Tutkimuksen mukaan keski-ikäiset kuvittelevat maamme senioreiden voivan huonommin kuin tilanne todellisuudessa onkaan. Sekä senioreista että keski-ikäisistä noin viidennes ajattelee, että tämän päivän ikäihmiset eivät ole kovin tai lainkaan tyytyväisiä elämäänsä. Tämä ei kuitenkaan vastaa lainkaan sitä, miten seniorit itse vastaavat kysymykseen tyytyväisyydestä. Tutkimuksen seniorivastaajat antavatkin erittäin hyviä arvosanoja omaa elämäänsä koskevista alueista, kuten kontakteista lähisukulaisiin ja ystäviin, terveydentilastaan jne. Vain yhteiskunnan ja yhteisön tuki saa huonoja arvioita. Senioreista yhteiskunnan tukeen on tyytymätön noin kolmannes, keski-ikäisistä tyytymättömyyden ilmaisee noin viidennes.

Keski-ikäinen ei usko hyvään vanhuuteen

Tämän päivän keski-ikäiset eivät tutkimuksen mukaan usko hyvään vanhuuteen, vaan vanhuus koetaan jopa pelottavana elämänvaiheena. Jopa 60 % keski-ikäisistä ei haluaisi itseään kohdeltavan vanhana samoin kuin tämän päivän ikäihmisiä kohdellaan. Useimmin syyksi mainittiin vanhusten hoidon heikko nykytaso sekä arvostuksen puute. Keski-ikäiset kokevat, että vanhuutta ei arvosteta tai että

ikäihmisten kohtelu on mennyt Suomessa viime vuosien aikana huonompaan suuntaan. Seniorit myös luottavat keski-ikäisiä enemmän myönteiseen kehitykseen tulevaisuudessa.

Varallisuudesta kysyttäessä vain 39 % keski-ikäisistä uskoo saavansa sen suuruista lakisääteistä eläkettä, joka turvaa toimeentulon eläkepäivillä. Ja vain 6 % keski-ikäisistä uskoo tämän päivän eläkeläisten tulevan taloudellisesti edes melko hyvin toimeen.

Yleisesti ikäihmiset ovat elämässään keski-ikäisiä tyytyväisempiä useimpiin kysytyistä osa-alueista. Vain terveydentila, yhteiskunnan tuki sekä luonnollisesti työssäkäynti korostuvat positiivisemmin keski-ikäisillä.

Mitkä tekijät ovat hyvän elämän kannalta tärkeimpiä?

Keskeisimpinä tekijöinä hyvän elämän kannalta sekä keski-ikäiset että seniorit mainitsevat useimmin terveydentilan, taloudellisen tilanteen sekä ystäväpiirin. Seniorit mainitsevat ystäväpiirin ja harrastukset keski-ikäisiä useammin, kun taas keski-ikäiset mainitsevat selvästi useammin mielekkään työn ja perheen.

Mielenkiintoista onkin, että tutkimuksen mukaan ikäihmisten joukossa kontaktit ystäviin korostuvat enemmän kuin lähisukulaisiin. Ystäväpiirin olemassaolo ja läheisyys koetaan keskeisenä hyvän elämän tekijänä.

Yksinäisyyttä kokee kuitenkin joka neljäs

Vaikka ikäihmisten tyytyväisyys omaan elämään onkin tutkimuksen mukaan odotettua suurempaa, tuntee kuitenkin lähes neljännes senioreista itsensä yksinäiseksi. Tämä tarkoittaa Suomessa noin 200 000 akuutisti apua tarvitsevaa yli 65-vuotiasta.

Yksinäiseksi (vastaus arvolla 3–5) itsensä oli tutkimuksen mukaan tuntenut 23 prosenttia senioreista; keski-ikäisistä näin tunsivat 17 prosenttia.

Seniorit ovat myös selvästi keski-ikäisiä huolestuneempia yleisestä turvattomuudesta. Yleinen turvattomuus oli vakava huolen aihe joka kolmannella seniorilla ja vastaavasti joka viidennellä keski-ikäisellä. Neljännes senioreista pelkäsi väkivaltaa paljon (vastaus arvolla 4–5), kun taas keski-ikäisistä vastaavasti koki noin joka kuudes. Talouden tulojen kasvaessa huolestuneisuus miltei kaikista asioista vähenee. Naiset olivat yleisesti ottaen merkittävästi huolestuneempia edellä luetelluista asioista ja ilmiöistä, lukuun ottamatta yksinäisyyttä.

Miten ikäihmiset kokevat itseään kohdeltavan?

Merkittävää on, että tutkimuksen mukaan sekä keski-ikäiset että seniorit ovat selkeästi huolestuneimpia vanhusten hoidon tasosta Suomessa. Vajaa kolmannes senioreista vastasi olevansa erittäin huolestunut hoidon tasosta. Keski-ikäisistä samoin ajatteli viidennes. Senioreista noin 30 prosenttia arvioi, että vanhusten hoito ja eläminen Suomessa on tällä hetkellä järjestetty melko tai erittäin huonosti, keski-ikäisistä näin arvioi 35 prosenttia. Vain kaksi prosenttia sekä keski-ikäisistä että senioreista piti hoitoa erittäin hyvin järjestettynä.

Näkemykset tulevaisuudesta ja hoidon kehittymisestä eivät näytä tutkimuksen mukaan olevan kovin valoisia. Noin 40 prosenttia kaikista vastaajista mieltää vanhusten hoidon ja elämisen Suomessa olevan kehittymässä tulevaisuudessa melko tai erittäin kielteiseen suuntaan.

Kysyttäessä mihin suuntaan vanhusten kohtelu on Suomessa mennyt, katsoo jopa 62 prosenttia vastaajista ikäihmisten kohtelun menneen viime vuosina huonompaan suuntaan. Vastausten jakautumisessa ei ole suurta eroa keski-ikäisten ja senioreiden välillä. Samoin enemmistö vastaajista kokee, että ikäihmisten mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämäänsä ja päättää omista asioistaan ei yhteiskunnassa kunnioiteta riittävästi. Keski-ikäisistä tätä mieltä on 62 prosenttia ja senioreista 57 prosenttia.

Kaikista vastaajista kahden kolmasosan mielestä ikäihmiset eivät saa arvoistaan kohtelua nyky-Suomessa. Sekä keski-ikäisistä että senioreista noin kahden viidesosan mielestä vanhuksia ja vanhuutta arvostetaan suomalaisessa yhteiskunnassa melko vähän tai sitä ei arvosteta lainkaan. Kaikista vastaajista kolme viidestä (keski-ikäisistä 64 %, senioreista 55 %) katsoo, ettei vanhuksia kohdella yksilöinä nyky-Suomessa.

Vastaajilta kysyttiin myös, millä termillä he haluaisivat itseään ikäännyttyään kutsuttavan. Annetuista valmiista vastausvaihtoehdoista (eläkeläinen, ikäihminen, seniori ja vanhus) suosituin oli seniori. Naisvastaajista viidennes piti parhaana vaihtoehtona ikäihmistä, miehistä näin ajatteli vain joka kymmenes.

Lisätiedot:

Malla Hintsala, viestintäjohtaja, Leiras, puh. 0400 207 626, malla.hintsala@leiras.fi

**) Senioritutkimus 08/2008, Taloustutkimus Oy. Tutkimuksen on teettänyt Leiras.*

Leiras on suomalaisen terveydenhuollon asiantuntija, joka sai lääketehdassoikeudet yli 60 vuotta sitten. Juhlavuotemme kunniaksi käynnistimme Leiras kiittää -hankkeen, jonka avulla suomalaisilla on mahdollisuus kiittää terveydenhoidon ammattilaisia. Syksyllä 2007 käynnistetyllä Leiras auttaa -hankkeella kehoitamme ihmisiä antamaan aikaansa vanhuksille. Myös Leiras antaa aikaansa vanhusten auttamiseen. Leiraksen järjestämä Ikäihmisten Jutteluvirasto on jälleen auki Helsingin pääpostissa vanhusten viikon ajan, 6.-11.10. klo 10-17.